

בפני יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים וחמש
כב' שופט בית המשפט העליון, יצחק עמית

תב"כ 25 /

בעניין:

מפלגת הליכוד

על ידי בא כוחה עו"ד אבי הלוי, היועץ המשפטי של הליכוד
מכנרת (מושבה) ד.נ. עמק הירדן 1510500
טלפון: 04-6709330; 052-4326312; פקס: 04-6709443
מייל: avi.halevy@gmail.com

המבקשת

- נגד -

1. **מר יאיר לפיד, ראש ממשלת המעבר, יו"ר "יש עתיד"**

2. **מפלגת "יש עתיד"**

שניהם על ידי ב"כ עו"ד עודד גזית, גזית - בקל, משרד עורכי דין
החשמונאים 107, ת.ד. 20431, מיקוד 6120301,
טל' 03-6733331; פקס: 03-6733338
דוא"ל: gbc-law.co.il

3. **היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה**

4. **היועצת המשפטית לממשלה**

שניהם באמצעות פרקליטות המדינה, מחלקת בגצ"ים
רח' צלאח א- דין 29, ירושלים 91010
טל': 026466370; פקס: 02-6467001

המשיבים

עתירה

כב' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית הנכבדה, מתכבד בזה, לפי סעיף 17ב(א) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959, להורות כדלקמן:

א. להורות למשיבים 1 ו-2, לחדול להשתמש בנכסי המדינה ובכלל זה במשרד ראש הממשלה ועובדיו, לצורך שידור תעמולת בחירות עבור מפלגת "יש עתיד" באצטלה של הצהרות לתקשורת ומסיבות עיתונאים בנושאים אקטואליים וחדשתיים.

ב. להורות למשיבים 1 ו-2 לחדול להשתמש בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות לפרסום תעמולת בחירות של "יש עתיד"

ג. להורות למשיב 1, להסיר מהחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות את סרטון הווידאו, נשוא עתירה זו, שצולם על ידי לע"מ ביום 2 ביולי 2022, המתעד את הצהרתו לתקשורת של ראש ממשלת המעבר, מר יאיר לפיד.

ד. להורות למשיבים 1 ו-2 להסיר מהחשבונות הפרטיים - הפוליטיים של מר יאיר לפיד ו/או "יש עתיד" את הסרטון נשוא העתירה.

ה. להורות למשיבים 1 ו-2 לנקוט בצעדים הנדרשים להסרת הסרטון נשוא העתירה מכל ערוצי התקשורת והרשתות החברתיות שבהן פורסם.

ואלה נימוקי הבקשה

מבוא

1. עניינה של הבקשה שבפנינו הוא בהצהרה לתקשורת, שתוכנה תעמולת בחירות, שמר יאיר לפיד, ראש ממשלת המעבר, ויו"ר מפלגת "יש עתיד", נשא מוצאי שבת, ה-2 ביולי 2022 בשעה 20:45, במשרד ראש הממשלה בירושלים.

2. ההצהרה תועדה בסרטון ווידאו על ידי לשכת העיתונות הממשלתית (לע"מ). ההצהרה שודרה בשידור ישיר בערוצי הטלוויזיה ופורסמה בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות, וכן בחשבונות הפרטיים - הפוליטיים של מר לפיד.

3. מסירת ההצהרה לתקשורת במשכן משרד ראש הממשלה, צילומה על ידי לע"מ, פרסומה בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות ובחשבונות הפרטיים הפוליטיים של מר לפיד ברשתות החברתיות ושידורה בתקשורת, מהווים הפרה של סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט 1959, האוסר על שימוש, בנכסי המדינה בקשר עם תעמולת בחירות.

הצדדים לעתירה

4. העותרת, מפלגת הליכוד, הינה מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת - הכנסת ה-24 - והיא מתכוונת להגיש רשימת מועמדים בבחירות לכנסת העשרים וחמש, שנועדו ליום ה-1 בנובמבר 2022.

5. המשיבה 1, "יש עתיד" אף היא מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת וגם היא מתעתדת להגיש מטעמה רשימת מועמדים בבחירות לכנסת ה-25.

6. המשיב 2, מר יאיר לפיד, יו"ר מפלגת "יש עתיד", מכהן כראש ממשלת המעבר. מר לפיד נכנס לתפקידו לפני 4 ימים, ביום ה-1 ביולי 2022 - יום לאחר המועד שבו התקבל בכנסת החוק לפיזור הכנסת ה-24.

7. למשיבה 3, היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, ולמשיבה 4 היועצת המשפטית לממשלה הסמכות להנחות את המשיב 1, ואת הנוגעים בדבר במשרד ראש הממשלה, במשרדי הממשלה ובגופים שעליהם חלות ההגבלות שבסעיף 2 לחוק, לנהוג לפיו.

העובדות

8. במוצאי שבת ה-2 ביולי בשעה 20:48, נשא מר לפיד הצהרה לתקשורת ממשרד ראש הממשלה בירושלים על רקע הכיתוב "מדינת ישראל, משרד ראש הממשלה". ההצהרה, שנמשכה כעשר דקות, תועדה בצילום ווידאו על ידי לשכת העיתונות הממשלתית. הלוגו של לשכת העיתונות הממשלתית נראה על גבי הסרטון המצולם של הצהרתו של מר לפיד, המפרסמים של הסרטון ברשתות החברתיות העניקו ללע"מ קרדיט על גבי הסרטון.

מצ"ב צילום של קטע מהסרטון שעליו מופיע הקרדיט ללע"מ, נספח א'

9. ההצהרה שודרה בשידור ישיר במהדורות החדשות של ערוצי הטלוויזיה, ופורסמה ברשתות החברתיות; ביניהן, בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות ובעמוד הפייסבוק הפרטי הפוליטי של מר לפיד שהינו חלק מהכלים הדיגיטליים המשרתים את מפלגתו "יש עתיד". מצב קישוריות לפרסום:

<https://fb.watch/e0kyIk0FII/>

https://www.mako.co.il/news-israel-elections/election_2022/Article-339f82866dfb181026.htm

מצ"ב תמלול של ההצהרה שהורד מעמוד הפייסבוק של המשיב 2, נספח ב'

הדין

10. סעיף 2א לחוק, שחל גם בתקופה שלפני 90 הימים לפני יום הבחירות, מורה לאמור:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב], או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהוננו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט שימוש כמפורט להלן:

(1) שימוש, בתמורה או שלא בתמורה, באולמות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש כאמור ;

(2) שימוש בנכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר, סגן שר או חבר הכנסת, או שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהגבלות על שימוש בנכסים כאמור שהוטלו לפי כל דין או כללי אתיקה"

11. התכלית של סעיף 2א לחוק ביקשה למנוע ניצול של נכסי המדינה הנגישים לנבחרי הציבור תוך פגיעה בזכותם של רשימות מועמדים אחרות ליהנות בצורה שווה מנכסי המדינה (ראה תר"מ 2/19 פינשטיין נ' מלול וכן ראו החלטתו של כבוד השופט מלצר, בתב"כ 3/21 עו"ד שחר בן מאיר נ' שר החינוך). לעייננו יפים דבריה של כב' השופטת א' פרוקצה בתר"מ 2/19 פינשטיין נ' מלול:

"האיסור לעשות שימוש בנכסי הציבור לצורך תעמולת בחירות הוא בעל משמעות מהותית ורבת חשיבות להגנה על כללי היסוד של חופש בחירות ושוויון הליך הבחירות, שלהם מימד חוקתי במשטר דמוקרטי. הוא מבטא את רעיון היסוד כי התמודדות בבחירות חופשיות צריכה לחתור, ככל האפשר, בין היתר, לשוויון האמצעים ויכולת הנגישות לבוחר, שיובטחו לכל המתמודדים. מתן אפשרות למתמודד בבחירות לעשות שימוש בנכסי ציבור, אליהם יש לו

נגישות מיוחדת מכוח התפקיד אותו הוא ממלא בפועל, פוגע פגיעה ממשית בערך השוויון בבחירות, בהפלותו לטובה את המתחרה, המכהן במשרה ציבורית עובר לבחירות. פן נוסף של האיסור נובע מהצורך למנוע שימוש בנכסי ציבור למטרת קידום עניינו האישי של מתמודד, שלא לשמו נועדו נכסים אלה שבידי הרשות מלכתחילה. [...] זאת, על מנת למנוע ניצול לרעה של נכסים וכספים שייעודם הוא לשרת את הציבור כולו, לטובת מי שנהנה ממעמד שליטה עליהם" (פס' 7 להחלטה).

המקרה שבפנינו

12. הדברים שנישאו על ידי מר לפיד בהצהרתו מהווים תעמולת בחירות מובהקת, בהתאם למבחן הדומיננטיות ולמבחני המשנה, שנקבעו בהחלטותיהם של יושבי ראש וועדת הבחירות המרכזית לכנסת לדורותיהם ובפסיקה של בית המשפט העליון.

13. משמעות המונח "תעמולת בחירות" בהקשר לשימוש בנכסי הציבור, על-פי מה שהתפרש בהלכה הפסוקה ובהחלטות יושבי-ראש ועדת הבחירות המרכזית - כפי שכתב אך לאחרונה (בהחלטתו בתב"כ 1/22 שחר בן מאיר נ' הליכוד ואח") יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22, כב' המשנה לנשיאת בית המשפט העליון השופט חנן מלצר -

"תלויה באופן בו התכלית הדומיננטית של הפרסום משתקפת לעיניו של הבוחר הסביר (ראו למשל: דנגץ 1525/15 ח"כ טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.08.2017); תב"כ 2/21 כהן נ' שרת התרבות והספורט, בפסקאות 37-38 (18.04.2018) להלן: עניין כהן). תכליתו של הפרסום נקבעת לאחר בחינת מספר רב של משתנים, ביניהם: זהות הפרסום, תדירותו, עיתוי הפצתו ברבים, התכלית העומדת בבסיסו, חיוניות המידע המובע בו, הזיקה בין תוכנו לבין מסריהם ועמדותיהם של המתמודדים בבחירות, תקינות ההליך המינהלי שנעשה ברקע לאישורו ופרסומו, וכן היותו של המידע המוצג בו אמין ומדויק (ראו: בג"ץ 869/92 זילי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית)" (ההדגשות אינן במקור). (וכן ראה המבחנים לסיווגו של פרסום כתעמולת בחירות,

שנסקרו בהרחבה בהחלטתו של כב' שופט בית המשפט העליון, יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23, ניל הנדל בתב"כ 6/23 ופסקי הדין הרבים שמוזכרים).

14. לאורם של מבחנים אלו, לא נעשתה שום פעולה על ידי המשיבים 1 ו-2 החוסה בגדר המבחנים האמורים לתעמולת בחירות.

15. ניתוח מאפייני נאומו של מר לפיד - לאורם של מאפיינים של תעמולת בחירות, ביניהם: מבנהו של הנאום, סגנונו, קצבו, תוכנו ועיתויו- כל אלו מלמדים על כך שמדובר ברטוריקה של בחירות ובתעמולת בחירות מובהקת.

16. מר לפיד השתמש בנאומו שבעה עשר פעמים בביטוי "אנחנו מאמינים", כמו למשל, "אנחנו צריכים לבחור בטוב משותף", "אנחנו מאמינים מתפללים", "אנחנו יודעים להשתנות", "אנחנו יודעים להשתפר", ועוד הצהרות של "אנחנו מאמינים". ביטוי חוזר זה, מהווה אמצעי רטורי מרכזי בנאומו של לפיד, שמטרתו לעורר את רגשותיהם של הצופים ולשכנע אותם להצביע לו ולמפלגתו בבחירות הקרובות.

17. הביטוי "אנחנו" כחלק מהביטוי "אנחנו מאמינים" - כפי שעולה מתוכן הצהרותיו של מר לפיד - מתכוון למפלגתו "יש עתיד", וה-"אמונות" - ההצהרות הכלליות - נועדו לעורר בקרב הבוחרים רגשי אהדה לנושאם ולמפלגתו.

18. מר לפיד נקט באופן מפורש בנאומו בביטוי "פוליטיקה" - שעה שתיאר את דמותה של הפוליטיקה בחברה הישראלית, כפי שהיא בעיניו. בדבריו על הפוליטיקה בישראל הוא פנה לאזרחים מהמחנה הפוליטי היריב וביקש לקרבם ולרחוש את אהדתם: "את הנאום הזה שומעים עכשיו לא מעט אנשים שלא הצביעו בעד הממשלה, שלא תומכים בה ולא יתמכו בה. אני מודה לכם על כך שאתם מוכנים להקשיב. אני מבקש לעבוד אתכם למען המדינה שלנו. אני חייב לשרת גם אתכם". מר לפיד סיים את נאומו בסיסמת בחירות קלאסית בעלת שלוש מילים "רק ביחד ננצח".

19. הצהרתו של מר לפיד לתקשורת נמסרה במוצאי השבת. מר לפיד הטריח את עובדי המשרד הנוגעים בדבר במוצאי שבת לא על מנת לטפל בעניין לאומי דחוף, אלא על מנת שיתקינו עבורו את הבמה ואת המיקרופונים, ויכוונו את אור הזרקורים על מנת שמר לפיד יוכל לשאת נאום שכולו תעמולת בחירות.

20. המאפיין הדומיננטי בהצהרה של מר לפיד הוא אפוא תעמולת בחירות. נאום מוצאי השבת של מר לפיד לא כולל שמץ של דיווח חדשותי בענייני אקטואליה; נאומו נישא עת שממשלת המעבר בראשותו טרם התכנסה לשיבתה הראשונה, ולכן לא יכול להיות נושא בעל ערך חדשותי או אקטואלי, שראוי היה, שראש ממשלת המעבר, ידווח עליו לאזרחי המדינה במוצאי שבת, סמוך לאחר צאת השבת בעיתוי המשדר דחיפות מה.

21. ממשלתו של מר לפיד היא ממשלת מעבר קצרת ימים, שתכהן כארבעה חודשים בלבד - עד לבחירתה של הכנסת ה-25 וכינונה של ממשלה חדשה. העניין האקטואלי היחיד שעמד במרכז החדשות של אותו שבוע הוא החוק לפיזור הכנסת, שהחל את קמפיין הבחירות לכנסת ה-25 ואכן הקמפיין היה מושאו של נאום מוצאי השבת של ראש ממשלת המעבר.

21. נאום מוצאי השבת של מר לפיד הוא נאום תעמולתי גרידא, שבו החל מר לפיד את קמפיין הבחירות של מפלגתו "יש עתיד" בבחירות לכנסת ה-25. למר לפיד, בכהונתו כיו"ר מפלגה המתמודדת, יש זכות לשאת נאום תעמולה המופנה אל הבוחרים, **ואולם אסור היה לו לשאת אותו ממשד ראש הממשלה על רקע השלט "מדינת ישראל, משרד ראש הממשלה", ולפרסמו בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות. ללע"מ היה אסור לצלם את ההצהרה /או לקחת חלק בהפקתו של הסרטון שתיעד את ההצהרה ולפרסומו.**

22. העברת התפקיד בין ראש הממשלה היוצא, מר נפתלי בנט, לראש הממשלה החליפי, מר יאיר לפיד התבצעה ביום ה-1 ביולי 2012, לאחר פיזור הכנסת ה-24, ותחילת מערכת הבחירות לכנסת ה-25. נאומו של מר לפיד לא התקיים במהלך טקס העברת התפקיד, אלא כמה ימים לאחר מכן - עוד לפני שממשלת המעבר התכנסה לשיבת הראשונה.

23. להנחתנו, בפרק הזמן הקצר, שחלף בין כניסתו של מר לפיד לתפקיד ראש ממשלת המעבר לבין המועד שבו נשא את נאומו במוצאי השבת, לא התקיימו ההליכים הנדרשים לאישורה של ההצהרה מתוך משרד ראש הממשלה, לתיעודה על ידי לע"מ ולפרסומה בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה ברשתות החברתיות, בהתאם למתווה, שנקבע בתב"כ 13/21 ובתב"כ 5/22, בנוגע לקבלת אישור בכתב ומראש לפרסומים של משרד ראש הממשלה בתקופת בחירות - מתווה הקובע הליכי פיקוח, שבהם נוטלים חלק המשיבה 3, היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, ובנסיבות מיוחדות, גם היועצת המשפטית לממשלה, בנוגע להכרעה בדבר המטרה הדומיננטית של הפרסום המיועד, תוך שימוש בנכסי מדינה בתקופת הבחירות.

24. סמוך לאחר שידור ההצהרה בערוצי הטלוויזיה, שלחה העותרת באמצעות החתום מטה, פנייה מוקדמת למשיבים 1 ו-2, לפי סעיף 2(ב)(6) להוראות הבחירות (דרכי תעמולה) (סדרי הדין בבקשות וערערים), התשע"ה-2015, שבמסגרתה הם התבקשו להתחייב, כי הם לא יעשו בעתיד שימוש בנכסי המדינה לצרכי תעמולת בחירות, וכן להמציא לעותרת ראיות המעידות על כך, שהפרסום הוסר מהרשתות החברתיות, וכי פנו לאמצעי התקשורת ולרשתות החברתיות בבקשה להסיר את הפרסום.

העותרת פנתה בכתב ליועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה והסבה את תשומת ליבה לשימוש, שלא כדיון, שהמשיבים 1 ו-2 עשו בנכסי המדינה - במשרד ראש הממשלה, בעובדיו ובחשבונות הרשמיים של המשרד ברשתות החברתיות. העותרת המציאה העתקים מהמכתבים למשיבה 4.

מצ"ב ההודעה המוקדמת שנשלחה למשיבים 1 ו-2, נספח ג'

מצ"ב המכתב שנשלח ליועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, נספח ד'

25. ביום ה-3 ביולי השיב, בא כוח המשיבים 1 ו-2, לפנייה המוקדמת. בתשובתו טען, כי נאום מצואי השבת של מר לפיד, היה נאומו הראשון בכהותנו כראש ממשלה וכי הוא היה מעשה "של מסירת מידע לציבור" אודות "דרכי הפעולה בהן הוא מתכוון לנקוט".

מצ"ב תשובת בא כוח המשיבים 1 ו-2, נספח ה'

26. תוכן הצהרתו של מר לפיד, אינו כולל מידע אודות עובדות כלשהן, ובוודאי שלא "דרכי פעולה" לטיפול ספציפי בסוגיה כלשהי. מדובר באמירות כלליות, שהתייחסו לכל העניינים המלווים את החברה והמדינה, ברטוריקה מפלגתית, רטוריקה פופוליסטית של בחירות, שהצהרה עליה ממשרד ראש הממשלה, צילומה על ידי לע"מ, ופרסומה בחשבונות הרשמיים של משרד ראש הממשלה - הינה שימוש שלא כדין בנכסי המדינה - מעשה אסור לפי סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה).

27. הסעדים המבוקשים בעתירה נועדו למנוע עבירות על חוק הבחירות (דרכי תעמולה). המעשדה נשוא צו המניעה אכן נעשה ואולם בנסיבות המקרה ובשים לב לחשיבות המיוחדת של ההגבלות של סעיף 2א לחוק יש אינטרס ציבורי ליתן הצו על מנת שהפרתו של סעיף 2א לחוק לא תתבצע על ידי המשיבים 1 ו-2 בעתיד. חשש זה הינו חשש ממשי בשים לב לתגובתם המשיבים 1 ו-2 בתשובתם לפנייה המוקדמת, ששמו עצמם כמי שאינם מבינים על המהומה.

28. עתירה זאת נתמכת בתצהיר לתמיכה בעובדות הנזכרות בה.

29. לאור האמור לעיל, כבי יו"ר וועדת הבחירות המרכזית, מתבקש לקבל העתירה, ליתן הסעדים המבוקשים, ולחייב את המשיבים 1 ו-2 בתשלום הוצאותיה.

היום: ה' בתמוז, תשפ"ב, 4 ביולי 2022

אבי הלוי, עו"ד

היועץ המשפטי של תנועת הליכוד
בא כוח העותרת